



Workshop Bundne opgaver

Stine Heger, cand.mag.

Gitte Holten Ingerslev, lektor, ph.d.

skrivecenter.dpu.dk



Om AKADEMISK SKRIVECENTER – de tre søjler



- › **Undervisning** - vi afholder kurser og workshops i akademisk fremstilling, både skriftlig og mundtlig.
- › **Vejledning** - vi tilbyder individuel vejledning i skriftlig akademisk fremstilling.
- › **Formidling** - vi skriver og samler trykte og netbaserede ressourcer om akademisk fremstilling.
- › Læs mere om os på vores **hjemmeside**: skrivecenter.dpu.dk





Dagens program



Tider (ca.)	Centrale emner
10:00-11:30	Den bundne opgave som genre > kvalitetskriterier > typiske udfordringer for studerende på Danmarks Pædagogiske Universitetsskole > normer for akademisk sprog
11:45-12:15	Opgaveformuleringen
12:45-13:30	De fem grundlæggende indholdselementer i bundne opgaver > pentagon-modellen Indledningen i den gode universitetsopgave
13.40-14.00	Fremstillingsformer og opsamling på dagen



Aktivitet: Dine forventninger til kurset i dag



Noter individuelt: Hvad er du mest i tvivl om mht. at skrive din første/næste universitetsopgave? Hvad håber du på at få svar på/hjælp til i dag?

Vi samler op på aktiviteten sidst på dagen.

Før du går hjem i dag, vil vi bede dig aflevere de notater du netop har lavet, til brug for vores videre udviklingsarbejde på Akademisk Skrivecenter.

På forhånd mange tak!



POINTE #1

* _____

Kend opgavegenren, dens krav og kvalitetskriterier. Respekter normer for godt akademisk sprog.



Den bundne opgave er kendetegnet ved at være:

* _____

Dokumentation ...
af nogle faglige kundskaber og færdigheder ...
på et bestemt fagligt område ...
med det formål at overbevise ...
en fagfælle (din lærer) ...
om at du har tilegnet dig de kundskaber og færdigheder som
studieordningen fordrer ...
og at du kan præsentere dem i en faglig acceptabel
fremstillingsform.

(Signe Skov: Bundne opgaver 2008 s. 8)



Aktivitet: Opgavegenren



- 1) I får nu udleveret indledningen fra to bundne opgaver der er afleveret og bedømt på DPU/AU.

Læs uddragene, og diskuter med sidemanden: Hvilken af de to opgaver har fået 10, og hvilken har fået 2? Hvorfor? Giv alle dine grunde.

- 2) Se oversigten over kvalitetskriterier for gode opgaver igennem: Hvordan matcher punkterne dine grunde?

(Rienecker og Stray Jørgensen 1999 s. 96; Rienecker og Stray Jørgensen 2006 s. 50-51)



Udfordringer i forbindelse med akademisk skrivning for studerende på DPU



- › at kende og mestre den akademiske genre – fra opgaveformulering og formål til sprog og formalia
- › at få klarhed over hvad opgaveformuleringen dækker
- › at få overblik over det faglige felt, vælge den rette litteratur og vide hvordan litteraturen skal anvendes
- › at skrive en egentlig analyse og vidensbruge og -producere frem for blot at vidensreferere
- › at skrive et godt akademisk sprog – videnskabeligt, klart og korrekt.

(Sammenskrivning af kommentarer fra seks erfarne vejledere på DPU.)



Hyppige lærerkommentarer til studerendes opgavesprog



- > Du skriver for personligt/privat
- > Du skriver for abstrakt (med nominaliseringer og passiv)
- > Du skriver for talesprogsagtigt/hverdagssprogligt
- > Du skriver for tæt på dine kilders sprog (afsmitning)
- > Du skriver for journalistisk
- > Du skriver for usammenhængende
- > Du skriver for indforstået
- > Du har alt for mange sprogfejl

(Rienecker og Stray Jørgensen 1999 s. 258)



Aktivitet: Normer for akademisk sprog



"I min opgave har valgt at se på dannelsesbegrebet ud fra dels Klafki og dels Hammershøj. Når man vælger at beskæftige sig med begrebet dannelse, er det vigtigt hurtigt at snævre sig ind på hvilke teorier, teoretikere og vinkler man vil lægge på sit arbejde, da dannelsen er en mangfoldighed af teorier, begreber og kan endvidere analyseres fra et bredt perspektiv af tilgange.

Dette skyldes at dannelse i pædagogisk henseende er at betragte som pædagogikkens repræsentant for tidens overordnede filosofi orientering, og derfor repræsenterer et udtryk for den menneskeopfattelse, eller mangel på samme, der afspejles i tiden."



Test dit akademiske sprog



Skrivekonsulent Signe Skov på Københavns Universitet har lavet to netbaserede sprogtest: **Sprogtest I og II**. Med dem kan du blive klogere på hvad det vil sige at skrive akademisk, og teste dine akademiske skrivefærdigheder. Du finder et link på skrivecenter.dpu.dk.

☒ SKRIVEKONSULENTERNES SPROGTEST
Af Signe Skov
Næste spørgsmål På svar
Spørgsmål 1/15
Valg dit svar, og tryk på "Næste spørgsmål". Hvis du vil have svar med det samme, eller tryk på "Hvad er svaret?" hvis du vil fortsætte og vende med svar til du er færdig med testen.
Spørgsmål
Hvilken af disse to formuleringer er der mest præcis i forbindelse af hvad og hvordan der skal undersøges?
Svarmuligheder
a. I denne opgave klarlægges relationen i overbliksskemaet, og forholdet mellem form og indhold testes.
b. I denne opgave vil jeg redigere for relationen i overbliksskemaet og analysere hvordan lydsiden understøtter handlingsforløbet.
Valg a Valg b
Næste spørgsmål På svar

☒ SKRIVEKONSULENTERNES SPROGTEST: II
Af Signe Skov
Næste spørgsmål På svar
Spørgsmål 2/15
Valg dit svar, og tryk på "Næste spørgsmål". Hvis du vil have svar med det samme, eller tryk på "Hvad er svaret?" hvis du vil fortsætte og vende med svar til du er færdig med testen.
Spørgsmål: Tekst
I hvilken af disse to eksempler er sproget mere præcist og overensstemmende med normen for skriftlig?
Svarmuligheder
a. Det vil sige, at den akademiske skrifts form og indhold er i overensstemmelse med normen for skriftlig skrift.
b. Overordnet set kan man sige, at sproget er præcist, og det er der eksemplet ved at være et eksemplar som bruger sig af sproget til at gøre det akademiske sprog.
Valg a Valg b
Næste spørgsmål På svar



Fagspecifikke kvalitetskriterier



Vi har nu præsenteret og diskuteret generelle kvalitetskriterier for selvstændige universitetsopgaver. De kan være suppleret af specifikke kriterier på dit fag. Derfor:

- > **Kend din studieordning.** (På skrivecenter.dpu.dk finder du et link til en oversigt over alle studieordninger på DPU.)
- > **Læs tidligere, velbedømte opgaver fra dit fag.** (På skrivecenter.dpu.dk finder du links til opgavebanken på DPU-Obelisk og specialesamlingen på Danmarks Pædagogiske Bibliotek.)
- > **Spørg din underviser/vejleder om hans/hendes kriterier for gode opgaver** – gerne konkretiseret med nogle eksempler.



Læs mere om **POINTE #1**



- › **Rienecker, Lotte; Stray Jørgensen, Peter (2006): *Den gode opgave*. 3. udgave. Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur.** God og grundig grundbog hvor du kan få svar på det meste om opgaveskrivning, både processen og produktet. Kap. 1 og 2 om genre og kvalitetskriterier kan downloades gratis på dgo.forlagetsl.dk.
- › **Becker Jensen, Leif (2004): *Fra patos til logos – videnskabsretorik for begyndere*. Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag.** Hvis du undrer dig over hvorfor akademiske tekster skal være som de skal, er dette en fremragende introduktion til de videnskabelige tekstnormer og deres begrundelser.
- › **Skov, Signe (2008): *Bundne opgaver – hjemmeopgaver og eksamensopgaver på videregående uddannelser*. Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur.** Fint lille hæfte om opgaveskrivning der især er relevant for dig der skal skrive en mindre, lærerstillet opgave, fx på suppleringsuddannelsen eller tidligt på kandidatuddannelsen.
- › **Stray Jørgensen, Peter (2003): *Klart sprog i opgaver på videregående uddannelser*. 3. udgave. Frederiksberg: Samfundslitteratur.** Også et fint lille hæfte med 10 instruktive og konkrete råd til hvordan du skriver et klart sprog i dine opgaver.
- › Med **Sprogtest I og II** kan du blive klogere på hvad det vil sige at skrive akademisk, og teste dine akademiske skrivefærdigheder. Du finder et link på skrivecenter.dpu.dk.



POINTE #2



Brug tid på opgaveformuleringen, fra begyndelsen og undervejs – gør dig klart præcis hvilke krav den indeholder.



Analyse af opgaveformuleringen



Undersøg

- › Hvilken *faglighed* du skal dokumentere (fx tekster, teorier, begreber, metoder)?
- › Hvilket *fokus* du kan/skal anlægge?
- › Hvilke *fremstillingsformer* du kan/skal benytte (fx redegøre, analysere, diskutere, vurdere)

(Signe Skov: Bundne opgaver 2008 s. 20.))



Eksempel på opgaveformulering



Evidensbegrebet

Der ønskes en redegørelse for evidensbegrebets videnskabsteoretiske, historiske og medicinske baggrund. Dernæst ønskes en analyse af konsekvenserne af evidensbegrebets sammenkobling med pædagogisk forskning. Til sidst ønskes en diskussion af School Effectiveness bevægelsens betydning i uddannelsespolitisk sammenhæng.



Aktivitet: Eksempler på opgaveformulering



Vælg ét af de to udleverede eksempler på opgaveformuleringer.

Læs opgaveformuleringen, og diskuter med sidemanden:

Hvilke krav ligger i denne opgaveformulering?
Sammenlign med forrige slide og skriv enkeltelementer ned.



Læs mere om **POINTE #2**



- › **Skov, Signe (2008): *Bundne opgaver – hjemmeopgaver og eksamensopgaver på videregående uddannelser*. Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur.** Fint lille hæfte om opgaveskrivning der især er relevant for dig der skal skrive en mindre, lærerstillet opgave, fx på suppleringsuddannelsen.
- › **Rienecker, Lotte; Stray Jørgensen, Peter (2006): *Den gode opgave*. 3. udgave. Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur.** Kap. 6 om problemformulering indeholder mange af de samme råd og tjeklister som hæftet ovenfor, men illustrerer disse med eksempler fra flere forskellige uddannelser.



POINTE #3



Få (og hold) styr på om de grundlæggende indholdselementer i bundne opgaver er til stede i opgaven, og at de hænger sammen.

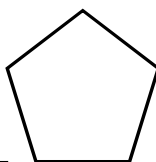


De fem grundlæggende indholdselementer i bundne opgaver



1. Opgavens **spørgsmål**:
Hvad spørger
opgaveformuleringen om?

5. Opgavens
fremgangsmåde:
Hvordan skal du spørge?



2. Opgavens faglige
formål: Hvorfor bliver du
spurgt?

4. Opgavens **redskaber**:
Teori, faglige metoder,
begreber: Hvad skal du
spørge med?

3. Opgavens **genstand**:
empiri, stof, data,
fænomen: Hvad skal du
spørge til?

(Signe Skov: Bundne opgaver 2008 s. 9))



Aktivitet: Udfyld en pentagon



Vælg én af de to uddelte opgaveformuleringer som vi tidligere har arbejdet med, og udfyld så langt du kan en pentagon for den pågældende opgave.



Tjekliste til pentagoner



- › Er der et formål?
- › Er der materiale at undersøge?
- › Er der teori, begreber, metoder til at undersøge med?
- › Er der oplæg til analyse (eller diskussion)?
- › Er der (en idé om) et svar på opgavespørgsmålet?
- › Er der grundlag for at sammensætte et forløb for opgaven?

(Kilde: Akademisk Skrivecenter, Københavns Universitet.)



Aktivitet: Diskussion af pentagoner



- 1) Diskuter sammen med sidemanden den pentagon I har udfyldt hver for sig: Er I enige om indholdet af dens hjørner?
- 2) Hvad er dens styrker og svagheder i lyset af tjeklisten på forrige slide?



Indledningen til bundne opgaver – hvad skal den indeholde?



- › Emne, kontekst, problemindkredsning
- › Opgaveformuleringen og/eller dit eget fokus på baggrund af opgaveformuleringen (- begrund)
- › Empiri i opgaven (tekster, materialer, fænomener, cases du skal analysere)
- › Teori i opgaven (tekster, begreber du skal analysere med)
- › Metode(r) i opgaven (fx analysemetode(r) eller fremgangsmåder)
- › Opgavens opbygning (inkl. brug af fremstillingsformer)

(Signe Skov: Bundne opgaver 2008 s. 21)



Læs mere om **POINTE #3**



- › **Rienecker, Lotte; Stray Jørgensen, Peter (2006): *Den gode opgave*. 3. udgave. Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur.** I kap. 1 får du en introduktion til pentagon-modellen fra hestenes egen mund. Modellen sættes i relation til den selvstændige opgave som genre og illustreres med eksempler fra flere forskellige uddannelser. Kapitlet kan downloades gratis på dgo.forlagetst.dk.
- › **Skov, Signe (2008): *Bundne opgaver – hjemmeopgaver og eksamensopgaver på videregående uddannelser*. Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur.** I kap. 1 kan du læse om hvordan pentagon-modellen kan forstås og bruges når du skriver mindre, lærerstillede opgaver, fx på suppleringsuddannelsen.
- › **Scribo** er et interaktivt, netbaseret værktøj der hjælper dig til at fastlægge din opgaves centrale styrepinde og pentagon. Danmarks Pædagogiske Universitetsskole har tegnet et abonnement på Scribo, og som studerende på skolen har du derfor gratis adgang til programmet via scribo.dk. Første gang du vil bruge Scribo, skal du oprette dig som bruger fra en computer der er logget på Danmarks Pædagogiske Universitetsskoles netværk.



POINTE #4



Kend og udfør de akademiske fremstillingsformer, og prioriter (så vidt muligt) de fremstillingsformer der kræver mest selvstændighed at udføre.

(Stray Jørgensen og Rienecker 2009 s. 60)



Fremstillingsformer – den akademiske teksts byggesten



Færdighed	Fremstillingsformer	Forklaring
Bruge og producere viden	teoretisere vurdere bedømme evaluere argumentere diskutere fortolke vejlede perspektivere reflektere	> Komplekse fremstillingsformer der forudsætter mindre komplekse fremstillingsformer. > Kræver større færdigheder og selvstændighed.
Bearbejde (mekanisk)	sammenligne analysere klassificere kategorisere	
Forstå	forklare karakterisere overføre definere eksemplificere identificere	> Enkle fremstillingsformer der ikke forudsætter beherskelse af andre fremstillingsformer. > Kræver begrænset færdighed og kan udføres ret mekanisk.
Gengive	referere registrere parafrasere berette beskrive redegøre	

Workshop om bundne opgaver

(Rienecker og Stray Jørgensen 2006 s. 177) 27



Sammenhængen mellem struktur og fremstillingsformer



Opgavens struktur	Fremstillingsformer
Indledning, opgavespørgsmål, fremgangsmåde	Beskrive, redegøre
Teori og metode	Redegøre, begrunde, argumentere
Undersøgelsen	Analysere (referere, citere)
Resultater	Fortolke, sammenligne, kategorisere
Diskussion	Diskutere, argumentere, vurdere
Konklusion, opgavesvar	Sammenfatte, perspektivere

(Skov 2008 s. 44; Stray Jørgensen og Rienecker 2009 s. 63)

Workshop om bundne opgaver

28



Læs mere om **POINTE #4**



- › **Rienecker, Lotte; Stray Jørgensen, Peter (2006): *Den gode opgave*. 3. udgave. Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur.** Bogen indeholder grundige gennemgange af principperne for og gode råd omkring de akademiske fremstillingsformer generelt, fremstillingsformen analyse specifikt og struktur. De er spredt ud på flere kapitler så brug stikordsregistret.
- › **Stray Jørgensen, Peter; Rienecker, Lotte (2009): *Studiehåndbogen*. Frederiksberg: Samfundslitteratur.** Denne bogs gennemgange af emnerne fremstillingsformer, analyse og struktur er kortere end i *Den gode opgave*, men stadig brugbare. Bogen indeholder – til forskel fra *Den gode opgave* – nyttige råd om mange studierelaterede emner og ikke kun opgaveskrivning.
- › **Skov, Signe (2008): *Bundne opgaver – hjemmeopgaver og eksamensopgaver på videregående uddannelser*. Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur.** Også i dette hæfte finder du en instruktiv gennemgang af fremstillingsformer, analyse og struktur, men den er mere fokuseret og især målrettet dig der skal skrive en mindre, lærerstillet opgave, fx på suppleringsuddannelsen.



Opsummering: Dagens vigtigste pointer



- 1) Kend opgavegenren, dens krav og kvalitetskriterier. Respekter normer for godt akademisk sprog.
- 2) Brug tid på opgaveformuleringen, fra begyndelsen og undervejs – lad den frem for kilderne styre proces og produkt.
- 3) Få (og hold) styr på opgavens grundlæggende indholdselementer: Tjek at elementerne er til stede i opgaven, og at de hænger sammen.
- 4) Kend og udfør de akademiske fremstillingsformer, og prioriter (så vidt muligt) de fremstillingsformer der kræver mest selvstændighed at udføre.



Opsamling: Dine forventninger til kurset i dag



Find dine notater fra første lektion om hvad du var mest i tvivl om ved kursets start og håbede på få svar på/hjælp til i løbet af dagen.

Noter individuelt: Hvad har du ikke fået svar på i dag? Hvad kan/skal du gøre for at få det?

Akutte spørgsmål samler vi så vidt muligt op på i fællesskab.

Husk at evaluere og at aflevere dine notater inden du går.
Mange tak!



Hvad vi ikke har sagt noget om i dag



- › **Skriveproces og planlægning.** Det kan du læse om i både *Den gode opgave*, *Studiehåndbogen* og *Bundne opgaver* (se tidligere referencer).
- › **Informationssøgning og -håndtering.** På skrivecenter.dpu.dk finder du links til flere gode vejledninger og test på nettet, og derudover anbefaler vi Danmarks Pædagogiske Biblioteks kurser (se dpb.dpu.dk).
- › **Formalia.** Det kan du bl.a. læse om i dette lille hæfte der er fint at have ved hånden i løbet af opgaveskrivningen: Stray Jørgensen, Peter (2001): *Formalia i opgaver på videregående uddannelser – serviceafsnit, layout og typografi*. 2. udgave. Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur.
- › **Læsning.** Det kan du læse om i både *Den gode opgave* og *Studiehåndbogen*, men et godt lille hæfte er også: Stray Jørgensen, Peter (2007): *Studielæsning på videregående uddannelser – læsestrategier og læseteknikker*. Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur.



Kontakt AKADEMISK SKRIVECENTER



Kontakt os

- › hvis du har spørgsmål til workshoppen i dag eller vores workshops i øvrigt
- › hvis du ønsker individuel skrivevejledning i forbindelse med en skriveudfordring du sidder med
- › hvis du er interesseret i de ressourcer - opgaveeksempler, bøger, hæfter og lignende - som vi skriver og samler om akademisk fremstilling.

Skriv til: skrivecenter@dpu.dk

Ring på: 87 15 16 86

Eller **kig forbi:** lokale A406a (på DPU i København)

Åbningstider: mandag kl. 8-10, onsdag kl. 8-15, torsdag kl. 9-15



Anvendt litteratur



- › Rienecker, Lotte; Stray Jørgensen, Peter (2006): *Den gode opgave*. 3. udgave. Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur.
- › Rienecker, Lotte (2005): *Problemformulering på de samfundsvidenskabelige uddannelser*. 3. udgave. Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur.
- › Rienecker, Lotte; Stray Jørgensen, Peter (1999): *Opgaveskrivning på videregående uddannelser - en lærerbog*. Frederiksberg: Samfundslitteratur.
- › Skov, Signe (2008): *Bundne opgaver - hjemmeopgaver og eksamensopgaver på videregående uddannelser*. Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur.
- › Stray Jørgensen, Peter; Rienecker, Lotte (2009): *Studiehåndbogen - for studiestartere på videregående uddannelser*. Frederiksberg: Samfundslitteratur.
- › Stray Jørgensen, Peter; Rienecker, Lotte (2006): *Specielt om specialer - hovedsageligt om hovedopgaver - koncentreret om kandidatafhandlinger*. 3. udgave. Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur.